

SAMENVATTING BEVINDINGEN EFFECTONDERZOEK KIES VOOR HET KIND!

EFFECTONDERZOEK NAAR HET PREVENTIEVE INTERVENTIEPROGRAMMA KINDEREN IN ECHTSCHIEDING SITUATIE (KIES)

Ieder jaar krijgen naar schatting 70.000 thuiswonende kinderen te maken met de scheiding van hun ouders. Onderzoek toont consequent aan dat het met deze kinderen op zowel korte als langere termijn gemiddeld minder goed gaat dan met kinderen uit intacte gezinnen. Daarnaast is scheiding een belangrijke risicofactor voor het functioneren van kinderen :
scheidingskinderen hebben gemiddeld genomen meer problemen op het gebied van angst en depressie, een verlaagd welbevinden, gemiddeld meer agressief, riskant of delinquent gedrag, meer problemen in relaties en minder goede schoolprestaties.

Het is daarom van groot belang om kinderen te ondersteunen in het omgaan met de scheiding van hun ouders. Het bestaande aanbod in Nederland is echter beperkt, versnipperd en nog niet *evidence based*. Dit onderzoek is de eerste RCT (gerandomiseerd controleonderzoek) naar een ondersteuningsprogramma voor scheidingskinderen. Het richt zich op KIES, (Kinderen In Echtscheiding Situatie), een in de praktijk ontwikkeld preventief interventieprogramma voor scheidingskinderen. KIES is een spel- en praatgroep, die helpt de scheiding van de ouders beter te begrijpen, ermee om te gaan en te verwerken. KIES wordt op school aangeboden en er zijn al bijna 600 gecertificeerde KIES-coaches opgeleid. Er is een KIES programma voor kinderen voor het basis- en voortgezet onderwijs en ook is er ervaring met kinderen met een niet-Nederlandse achtergrond. Voor ouders zijn er 2 ouderbijeenkomsten.

Dit ZonMw onderzoek bestond uit 2 onderdelen: een RCT onderzoek naar KIES in het basisonderwijs, en een *pilot* naar KIES in het voortgezet onderwijs waarbij ook een grootschalige behoeftepeiling onder jongeren werd gehouden.

RCT basisonderwijs

Via randomisering van scholen zijn 156 basisschool kinderen en ouders uit scheidingsgezinnen geïncludeerd in twee condities: een interventieconditie (KIES; n = 80) en een controlecondities (geen KIES; n = 80). Deze kinderen, een van de ouders en een leerkracht zijn vervolgens bevroegd op 4 momenten: een voormeting, een nameting, een follow-up na 6 maanden en een follow-up na een jaar. Uit dit effectonderzoek kwam naar voren dat deelname aan KIES kinderen van 8 tot 12 jaar leidt tot een afname van

probleemgedrag en een afname aan gevoelens van schuld en verantwoordelijkheid van het kind, vergeleken met een controleconditie van kinderen die niet deelnamen aan KIES. Verder rapporteren jongens na afloop een betere relatie met moeder, en zien we een grotere daling in probleemgedrag bij jongere kinderen en kinderen met meer problemen op de voormeting, na het volgen van KIES. Kinderen, maar ook ouders en leerkrachten, waren na afloop zeer tevreden over KIES. Opvallende uitkomst van het onderzoek is verder dat alle kinderen door deelname aan het onderzoek verbetering lieten zien op alle uitkomstmaten in het onderzoek. Ook de kinderen in de controlegroep gingen dus vooruit, wat verklaard kan worden uit het feit dat ook zij aandacht en erkenning ervaren hebben, door deelname aan het onderzoek en het invullen van vragenlijsten.

Behoeftetepeiling en KIES pilot voortgezet onderwijs

De pilot en behoeftepeiling waren gericht op jongeren van 12-16 jaar. Hierbij is een doelgroepenonderzoek bij de jongeren uitgevoerd om na te gaan welke problemen zij rapporteren en wat hun behoefte aan hulp is, en werd samen met een jongerenpanel nagegaan in hoeverre KIES voor hen geschikt was. Uit dit onderzoek blijkt dat 2 op de 3 jongeren min of meer 'last' heeft van de scheiding. Een groot deel van hen geeft aan hun vader vaker te willen zien, soms niet te weten hoe ze met de situatie moeten omgaan, en last te hebben van loyaliteitsproblemen en schuldgevoelens. Daarnaast blijkt dat jongeren nauwelijks uit zichzelf praten over de scheiding, maar dat 1 op de 4 openstaat voor hulp of ondersteuning hierbij. De pilot met KIES laat zien dat ook jongeren dit programma waarderen, door het vinden van (h)erkenning, het kwijt kunnen van hun verhaal, en het delen van ervaringen. Zij geven daarbij aan minder spelgerichte activiteiten en meer gesprekken te willen. Met wat kleine aanpassingen lijkt KIES dus ook voor jongeren erg geschikt.

**INGE VAN DER VALK, JEUGD & GEZIN, PEDAGOGIEK, UNIVERSITEIT
UTRECHT**

EEN EERSTE RCT ONDERZOEK NAAR EEN ONDERSTEUNINGSPROGRAMMA VOOR
SCHEIDINGSKINDEREN. GEFINANCIERD DOOR ZONMW EN BELOOND MET DE ZONMW PAREL